

באבו אסף קני סוף לעושי הכסאות, וגם
לו היו רק דברים מעטים טובים שיכלו
לשפר את חייו. אבל זה שום דבר מיוחד
עבור פתי כמוהו.

שני אלה חיו בשכנות, בית סמוך לבית
ולמעשה העולם לא היה יכול להבחין
ביניהם, רק שלאחד קראו איש חכם
ולשני פתי.

יום קריר אחד באבו חזר הביתה אחרי
שאסף קנים כל היום, וראה שאין לא
במה לדליק אש בבית. ואז הלך לשכנו,
האיש החכם. "אולי תוכל לתת לי גחל
כדי להבעיר אש בביתי?" שאל.

"אתן לך גחל, אבל איך תיקח אותו
לביתך?" שאל סיימון אגריקולה.
"או" אמר באבו "אקח אותו ישר ביד."
"בידך?"
"כן, בידי."

"תוכל לשאת חתיכת פחם חם ביד

שכר החכמה

ה.פייל
מתוך "ארץ הדמדומים" 1894

לפני שנים רבות חי אדם
חכם שבין החכמים וגם
קוסם גדול, ושמו דוקטור
סיימון אגריקולה.

באותו הזמן חי גם אחד
פתי שבפתיים, וגם שוטה
גדול ושמו היה באבו.
סיימון אגריקולה קרא את

כל הספרים שנכתבו אי-פעם על ידי
אדם, ויכול לבצע יותר קסמים מכל
להטוטן שחי אי-פעם. ובכל זאת מצבו
הכלכלי לא היה טוב, בגדיו היו מרופטים
ונעליו קרועות, וכך היה עם אנשים
חכמים רבים אחרים שעליהם שמעתי.

להתעשר, כי בעיר הזו לא ניתן
להתפתח. ואם תבוא אתי, אעזור גם לך
להתעשר."
"טוב" ענה באבו והם כך סכמו ביניהם.
למחרת בבוקר מוקדם מאוד, יצאו
שניהם לדרך, האיש החכם והפתי, כדי
למצוא עושר בעולם, ואכן, זוג מוזר
ביותר היו שני אלה.

הם הלכו והלכו עד שהגיעו לשדה כולו
מכוסה באבנים עגולות.
"הבה וכל אחד מאתנו ייקח אחד כזה"

שלך?"
"או כן" אמר באבו "זה קל מאוד."
"טוב, זה הייתי רוצה לראות" אמר סיימון
אגריקולה.
"אראה לך" אמר באבו. הוא פרס קצת
עפר כבוי על כף ידו.
"עכשיו אוכל לקחת את הגחל" אמר.
סיימון אגריקולה גלגל את עיניו כמו ברווז
בסערת רמים. "ואני חייתי כבר שבעים
שנה" אמר "וקראתי את כל הספרים
שבעולם, עשיתי קסמים ואובים, ואני
יודע הכל על אלגברה ועל גיאומטריה,
ולמרות זאת, חכם כמוני, לא עלה על
דעתי דבר פשוט כזה."
כך זה אצל אנשים חכמים.
"מילא" אמר באבו "זה לא כלום. אני יודע
עוד הרבה תחבולות כאלה."
"ככה זה?" אמר סיימון אגריקולה "אז
שמע. מחר אני יוצא לעולם כדי

אבן? לא, זו כבר לא הייתה אבן, אלא
כיכר לחם לבן, גדולה כמו שני אגרופים.
הייתם צריכים לראות איך באבו הביט
עליה! "תן לי חתיכה מזה, אדוני" אמר.
"לא" ענה סיימון אגריקולה, יכולת לקחת
תריסר כאלה כשאמרתי לך. 'נולד שוטה,
חי שוטה, מת שוטה'. "אמר, וזה היה
הכל שקיבל באבו לארוחת ערב. והאיש
החכם אכל את כל הכיכר עד לפירור
האחרון, נשכב לישון עם בטן מלאה, וישן
ברוח טובה.
למחרת הם התחילו ללכת מוקדם ואחרי
זמן מה הגיעו לשדה של אבנים, דומה
לכזה שראו יום קודם.
"בוא אדוני" אמר באבו "כל אחד מאתנו
ייקח אבן אחת. יהיה לנו מה לאכול
במשך היום."
"לא" ענה סיימון אגריקולה "היום לא
נזדקק לאבנים."

אמר סיימון אגריקולה "הן תועילנה לנו."
והוא לקח אבן אחת, גדולה כשני
אגרופים, ושם אותה לתוך תרמיל הצד
שלו.
"לא, לא אני" אמר באבו "גם כך הרגליים
בקושי נושאות אותי ולא אסחב גם אבן
נוספת על כך."
"הה" אמר סיימון אגריקולה "נולד שוטה,
חי שוטה, מת שוטה." והוא המשיך
ללכת, כשבאבו הולך אחריו.
בסוף הם הגיעו לשטח רחב ידיים, שבו
ראו רק חול, ואפילו לא אבן קטנה או
עלה של דשא. והלילה היה כבר קרוב.
"וי, וי, אני ממש רעב" אמר באבו.
"כך גם אני" אמר סיימון אגריקולה "בוא,
נשב כאן ונאכל."
הם התיישבו וסיימון אגריקולה פתח את
התרמיל שלו והוציא את האבן שלקח
בשדה בבוקר.

האוויר סביב, ומחיה את הנפש.
באבו המסכן עזב את האבן שאותה סחב
כל היום. הייתה זו אבן ואבן גם נשארה.
"נולד שוטה, חי שוטה ומת שוטה" אמר
סיימון אגריקולה "אבל בוא וכנס לפונדק,
באבו, יש כאן מקום לשניים." וכך באבו
קיבל ארוחה טובה, והצליח גם לישון
היטב, וזה מרפא בדרך כלל את מרבית
הצרות בעולם הזה.
ביום השלישי של הדרך הם הגיעו לאזור
חוות וכפרים ושם סיימון אגריקולה
החליט לנסות ולהראות כמה קסמים
ותחבולות שאמורים היו להביא עושר לו
ולבאבו.
הם הגיעו לנפחיה ושם ראו נפח עובד
קשה עם הפטיש שלו, וכאילו מנגן
מוסיקה יפה על הסדן. סיימון אגריקולה
ניכנס ובירך את הנפח. הוא שם יד
בארנק והוציא את כל הכסף שהיה

אבל באבו לא רצה להישאר רעב עוד
יום, ולכן חיפש עד שמצא אבן בגודל של
ראשו. כל היום הוא סחב אותה, פעם
תחת זרוע אחת, אחר כך תחת זרוע
שנייה. האיש החכם הלך במרץ, אבל על
פניו של באבו זלגה הזעה כמו טיפות על
חלון בגשם אביבי.
בסוף הם הגיעו לשטח גדול וריק לגמרי,
ורק גרדום ריק עמד בו במרכז. כאן תפס
אותם הלילה. "אהא" אמר לעצמו באבו
"הפעם יהיה לי לחם לאכול, ולאדון שלי
לא יהיה ולא כלום."
אבל שמעו מה שקרה. האיש החכם ניגש
לגרדום ונתן לו מכה חזקה במקל שלו.
והנה, הפלא ופלא, הגרדום נעלם
ובמקומו עמד פונדק גדול, עם אורות
בחלונות, עם פונדקאי המשתחוה
והמחייך בכניסה, ועם ריח מאכלים
טובים שבא מהמטבח, ממלא את כל

ברשותו, וזה מטבע מלאך זהב אחד.
"ראה ידידי" אמר לנפח "אם תפנה לי
את הנפחיה ליום אחד אתן לך את הכסף
הזה."

השיר הזה מצא מאוד חן באוזני הנפח.
"אתה יכול כבר להשתמש בה" אמר
והוריד מיד את סינור העור העבה שלו,
וסיימון אגריקולה לקח את הסינור ולבש
אותו.

ותוך זמן קצר עבר שם אציל זקן אחד עם
שלושה משרתים שלו. המשרתים היו
בחורים גדולים ובריאים, אך האציל עצמו
היה קמל כמו עלה בסתיו.

"האם תוכל לפרזל את הסוסה שלי?"
שאל האציל את סיימון אגריקולה, כי
ראה אותו לובש את סינור העור וחשב
שהוא הנפח.

"לא" ענה סיימון אגריקולה "זה לא
המקצוע שלי. אני רק יודע איך לעשות

אנשים זקנים לצעירים."
"זקנים לצעירים?" השתומם האציל
"ותוכל לעשות אותי שוב צעיר?"
"כן" אמר סיימון אגריקולה "אוכל, אבל
אני צריך לקבל אלף מלאכי זהב עבור
כך."
"טוב" אמר האציל "תעשה אותי צעיר
ותקבל אותם בלי בעיה."

סיימון אגריקולה נתן הוראות ובאבו ניפח
במפוח עד שהאש בערה ונהמה. ואז
הדוקטור תפס את האציל הזקן ושם אותו
מעל האש. הוא כיסה אותו בפחמים
וסובב אותו הנה והנה עד שהיה ממש
אדום כמו חתיכת ברזל. ואז הוריד אותו
מהאש וזרק אותו למכל מים. "פוסס"
שרקו המים ואדים עלו מהמכל בענן
גדול, וכשסיימון אגריקולה הוציא את
האציל מהמים אזי, הפלא ופלא, הוא
היה צעיר ופורח ונמרץ כמו בחור בן

הנפח שחרר אותו והוא הלך משם מהר. עיניו של באבו היו פתוחות והוא הרי לא הצטרף לסיימון אגריקולה ללא סיבה. מחוץ לנפחיה עמדה אמו של הנפח, אישה זקנה, עקומה וקמלה כמו ענף

עשרים.

הייתם צריכים לראות איך פתחו עיניים כל אלה שסביב, הנפח, באבו, המשרתים של האציל. האציל הלך עוד קצת ימינה ושמאלה, בדק את עצמו, התפאר מעצמו ואחר כך עלה על הסוסה.

"אבל חכה" אמר סיימון אגריקולה "שכחת לשלם לי את אלף מלאכי זהב שלי."

"פוי!" אמר האציל ודהר משם על הסוסה עם המשרתים בעקבותיו, וזה היה כל מה שסיימון אגריקולה זכה בו עבור הקסמים שלו.

אבל מזל רע לא עזב אותו עדיין, כי הנפח, שראה איך יצאו הדברים, שם עליו את ידו ולא נתן לו ללכת עד שלא ישלם לו את מלאך הזהב אותו הבטיח עבור שמוש בנפחיה. הדוקטור עשה פרצוף חמוץ אך נאלץ לשלם. רק אז

בחורף. באבו משך בשרוולו של הנפח.
"אמור לי, ידידי" אמר "אולי היית רוצה
שאעשה את אמך, העומדת שם, שוב
צעירה?"

"הייתי מאוד רוצה" ענה הנפח.
"טוב" אמר באבו "תן לי את מלאך הזהב
שקיבלת מהאדון שלי, ואעשה את
העבודה בשבילך."

הנפח שילם ואז באבו אמר לו להבעיר
אש ולעבוד עם המפוח. כשהאש כבר
בערה היטב הוא לקח את הזקנה,
ולמרות שהיא התנגדה, ושרטה וצעקה
שם אותה על הגחלים. ואחרי שלפי
השיקול שלו היא הייתה חמה מספיק,
הוציא אותה וזרק למכל המים, אך היא,
במקום להפוך לצעירה, שכבה ללא
תנועה. אילמת כמו דג ושחורה כמו
פחם.

כשהנפח ראה מה עשה באבו לאמו,

תפס אותו בצווארון והתחיל לתת לו
מכות רצח.
"עזרו!" קרא באבו "תצילו! הורגים אותי!"
צעקות כאלה עוד לא נשמעו בעיירה
השקטה הזאת. סיימון אגריקולה בא
בריצה ובמבט אחד הבין מה קרה.
"הפסק" אמר לנפח "עוד אפשר לתקן
את הדבר."

"טוב" אמר הנפח "אבל הוא חייב
להחזיר לי את מלאך הזהב שקיבל ממני
ואתה חייב לרפא את אמי, אחרת אטבע
אתכם לפני שופט."

"כך יעשה" אמר סיימון אגריקולה,
וכשבאבו כבר החזיר את המטבע לנפח
סיימון אגריקולה הכניס את האישה למים
קרים, וכשהוציא אותה שוב היא הייתה
שלמה ובריאה, אבל זקנה כמו קודם.
"תסתלקו עכשיו מכאן, זוג בני בלייעל"
אמר הנפח "ואם אראה אתכם עוד פעם,

אגרש אתכם בכלבים." סיימון אגריקולה לא אמר דבר עד שיצאו מהעיר ולדרך המלך, אבל אחר כך העיר שוב "נולד שוטה, חי שוטה, מת שוטה." באבו לא ענה דבר ורק שפשף את המקומות בגופו שכאבו אותו עדיין אחרי מכות שקיבל.

ביום רביעי של המסע שלהם הם הגיעו לעיר וכאן סיימון אגריקולה רצה לנסות שוב את התחבולות שלו. הוא ובאבו נעמדו בפינת השוק העירוני והתחילו לקרוא "דוקטור ידעכל! דוקטור ידעכל! הגיע מצד שני של שומקום! הוא מרפא כל מחלה או כאבים! הוא יחזיר אתך מדרכך אל המוות! הנה דוקטור ידעכל! הנה דוקטור ידעכל!"

באותה העיר חי אדם עשיר, שבתו הייתה חולה מאוד וכבר לא רחוק ממוות. כשהידיעה על רופא הפלאים הגיעה

לאוזניו הוא קרא לסיימון אגריקולה כדי שינסה לרפא את הבת. "טוב" אמר סיימון אגריקולה "אבל זה יעלה לך אלפיים מלאכי זהב?" "אלפיים מלאכי זהב? זה הרבה כסף, אבל אם רק תרפא את בתי, תקבל אותם."

ואז סיימון אגריקולה הוציא מתרמילו צלוחית קטנה וממנה טפטף שש טיפות נוזל צהוב על לשונה של הנערה. והנה הפלא ופלא! היא התיישבה במיטה וביקשה שיתנו לה לאכול עוף צלוי עם כופתאות, כי היא רעבה מאוד. "תבורך אישי הטוב! תבורך!" אמר האיש העשיר.

"כן, תודה על הברכות, הן דבר טוב מאוד, אך הייתי רוצה לקבל את אלפיים מלאכי זהב שלי" אמר סיימון אגריקולה. "אלפיים מלאכי זהב? לא אמרתי דבר על

ראו" אמר "אשתי חולה. אולי תוכלו גם כן לרפא אותה?"
"פוי!" אמר סיימון אגריקולה המרוגז ויצא מהבית תוך טריקת הדלת.
"שמע" אמר באבו לטבח "נשאר לי קצת מהתרופה ההיא. תן לי את מאתיים המטבעות כסף שהאדון שלי לא רצה לקחת, ואני ארפא את אשתך."
"טוב" אמר הטבח ונתן לו את מאתיים המטבעות שאותם באבו הכניס לכיסו.
הוא אמר לאישה החולה לפתוח את הפה ומזג לה מיד את הנוזל מהצלוחית.
"אוך!" אמרה האישה, עיניה התעוורו והיא שכבה קשוחה ואילמת כמו דג מלוח בצלחת.
כשהטבח ראה מה עשה קורה לאשתו, חטף מערוך ורצה להרביץ לבאבו. אך באבו לא חיכה, אלא קפץ דרך החלון והתחיל לברוח, כשהטבח רודף אחריו.

אלפיים מלאכי זהב" אמר האיש העשיר "אלפיים שטויות! אולי חלמת! הנה, קח מאתיים מטבעות כסף וזה מספיק עבור שש טיפות תרופה."
"אני רוצה את אלפיים מלאכי זהב שלי!" אמר סיימון אגריקולה.
"לא תקבל יותר ממאתיים כסף" אמר העשיר.
"לא אגע בהם אפילו" אמר סיימון אגריקולה הנעלב ויצא מדירתו של העשיר.
באבו עדיין שמר את עיניו פתוחות. הוא ראה שסיימון אגריקולה השאיר את הצלוחית שלו על השולחן, ובזמן שסיימון אגריקולה והעשיר התווכחו הכניס אותה לכיס, בלי שמישהו הרגיש בכך.
סיימון אגריקולה ובאבו ירדו מהדירה אבל בשער הבית עמד טבח שחיכה להם.

לבאבו "נולד שוטה, חי שוטה ומת שוטה". אינני רוצה להמשיך אתך הלאה. הנה פרשת דרכים. לך אתה בדרך אחת ואני אלך בשנייה."

"אז מה" אמר באבו "הלאה אלך לבדי? ומה עם העושר שהבטחת לי?" "שכח על זה" אמר סיימון אגריקולה "בעצמי עוד לא התחלתי לצבור אותו אפילו."

"אז לפחות שלם לי קצת שכר" אמר באבו.

"איך אשלם לך?" אמר סיימון אגריקולה "הרי אין לי פרוטה על גופי." "מה" הופתע באבו "אין לך מה לתת לי?"

"אוכל לתת לך רק עצה."

"נו, זה בכל אופן יותר טוב מלא כלום" ענה באבו.

"הנה עצתי" אמר סיימון אגריקולה

בסוף סיימון אגריקולה נאלץ לחזור ולהחזיר את האישה לחיים, כי אחרת הטבח היה מכה בשניהם במערוך שלו.

באבו החזיר לטבח את

הכספים שקיבל כדי

לרפא את האישה,

וסיימון אגריקולה עשה

רק צלב על מצחה של

האישה והיא התיישבה

חיה, אך לא יותר

בריאה מאשר קודם.

"ועכשיו תסתלקו מכאן,

נוכלים כמוכם" קרא

הטבח "אינני רוצה

לראות אתכם יותר

בעיר הזו."

סיימון אגריקולה לא

הוציא הגה עד שלא יצאו מהעיר, אבל

כעסו בער בו כמו אש. "תראה" אמר

קרה שבאותו הלילה שני גנבים פרצו לביתו של קמצן אחד וגנבו סיר שלם מלא מטבעות זהב. לפני שהספיקו להגיע לביתם כבר עלה השחר והם התיישבו כדי לתכנן מה לעשות עם השלל, כי ללכת אתו באור היום היה מסוכן. הם בחרו לשבת דווקא בצד שני של הגדר החיה שתחתיה ישן באבו. הזקן ביניהם חשב לשאת את הסיר עם כסף תחת המעיל שלו, אבל הצעיר העדיף להטמין את הסיר באדמה, במקום זמני. הם התחילו להתווכח ולריב וקולותיהם העירו את באבו. הוא התיישב, והדבר ראשון שעלה בראשו הייתה העצה שקיבל מסיימון אגריקולה ערב קודם.

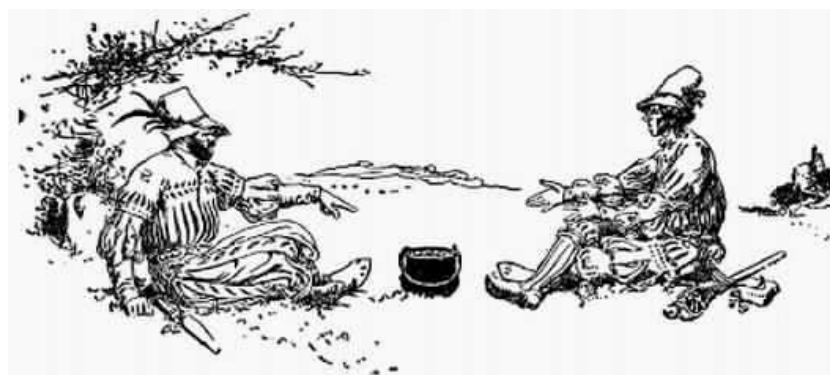
"תחשוב טוב!" הוא ניזכר ומלמל

"תחשוב טוב לפני שאתה עושה את מה שאתה מתכוון לעשות. תחשוב טוב!"

"תחשוב טוב! תחשוב טוב לפני שאתה עושה מה שאתה מתכוון לעשות, תחשוב טוב!"

"תודה" אמר באבו והלך בדרכו וסיימון אגריקולה אלך בדרך השנייה.

(אם תרצו, תוכלו ללכת עם האיש החכם. אני, בכל אופן אלך בסיפורי יחד עם הפתי.)

אחרי שבאבו הלך זמן מה הגיע ערב, הוא היה תשוש ונשכב תחת גדר חיה כדי לישון. שכב שם, ישן ונחר כמו מנסרה, כי הדרך הארוכה עייפה אותו.

כששני הגנבים שמעו את דבריו של באבו חשבו שפקידי בית המשפט גילו אותם כבר. הם עזבו את סיר המטבעות, וברחו מהר, כמה שרק הרגליים יכלו לשאת אותם.

באבו שמע רעש, הוציא את ראשו מעל הגדר וראה שם את סיר מטבעות בזהב. "הנה" חשב "זה מה שמביאה לי העצה שקיבלתי אתמול. עוד אף פעם לא נתן לי מישהו עצה שווה כל כך הרבה" והוא לקח את הסיר והלך הלאה, מחזיק אותו בידיו.

לא הלך זמן רב כשפגש בדרך שני קצינים של המלך. אתם יכולים לתאר לעצמכם את הפתעתם כשאלה ראו את האיש ההולך בדרך עם סיר מטבעות זהב.

"לאן אתה לוקח את הכסף?" שאלו. "אינני יודע" ענה באבו.

איפה השגת אותו?" שאלו. "קיבלתי אותו תמורת עצה טובה" ענה באבו.

תמורת עצה? הקצינים ידעו להבדיל בין שמנת וחלב ובין אמת והדבר השני. הרי ידוע לכל, אם בעיר ואם בכפר, שאין דבר זול יותר מעצה, שאותה בדרך כלל מקבלים חינם. מי שמע אי-פעם שנותנים סיר כסף תמורת עצה? בלי אומר ודברים הובילו הקצינים את באבו אל המלך, יחד עם סיר המטבעות.

"בוא" אמר המלך "ספר לי איפה השגת את סיר הכסף?" באבו התחיל ליבב "קיבלתי אותו תמורת עצה" בכה.

"באמת ובתמים?" שאל המלך. "כן" ענה באבו "באמת ובתמים." "המממ" אמר המלך "הייתי רוצה לקבל פעם עצה ששווה כל כך הרבה. ובכמה

חשב שהמזימה התגלתה. הוא ירד על
הברכיים והודה בכל.
וכך העצה שהשאיל באבו הצילה את חיי
המלך, ותוכלו לנחש האם המלך חשב
שהעצה שווה הרבה או רק מעט.

תרצה למכור לי עצה כזו?"
"כמה תשלם לי?" אמר באבו.
"קשה לדעת" אמר המלך "אבל תן לי
אותה ליום אחד לניסיון, ובסוף היום
אשלם לך כמה שהיא שווה לי."
"טוב" הסכים באבו "עשינו עסקה" והוא
השאיל למלך את העצה ליום ניסיון אחד.
קרה שראש יועציי המלך, ועוד כמה
אחרים, זממו להרוג את המלך
ולהשתלט על ממלכה. וסוכם שאותו
הבוקר, שכאשר גלב המלך יתחיל לגלח
את המלך, הוא יחתוך לו את גרונו.
הגלב כבר סיבן היטב את פניו של המלך
ורצה לקחת את התער לידו כשהמלך
ניזכר בעצה שקיבל בהשאלה. "תחשוב
טוב! תחשוב טוב לפני שאתה עושה מה
שאתה מתכוון לעשות! תחשוב טוב!"
חזר המלך על העצה.
כשהגלב שמע את המילים מפי המלך,

כשבאבו הגיע למחרת, המלך נתן לו ארגז שלם של זהב וכך הפתי נעשה עשיר יותר מכל האחרים באותה הממלכה.

הוא בנה לעצמו בית יפה, התחתן עם בתו של היועץ החדש, שבא במקום היועץ שראשו נכרת כי זמם נגד המלך. חוץ מזה הוא יכול היה לבוא לארמון המלך מתי שרק רצה והמלך העריך אותו מאוד. כולם השתחוו לפניו וכולם שמחו מאוד כאשר היה מוכן לשוחח אתם, תוך פגישה ברחוב.

יום אחד באבו הציץ בחלון וראה בדרך את סיימון אגריקולה בעצמו, הולך מרופט, עלוב ומאובק, ועייף כמו תמיד. "בוא, בוא, כנס" הזמין אותו באבו. תוכלו לנחש איך הופתע האיש החכם כשראה את הפתי חי בעושר כזה. והוא הופתע עוד יותר כששמע כי כל הטוב הזה בא

לבאבו דווקא מהעצה הטובה, שאותה נתן לו ביום שבו נפרדו דרכם. "כן! כן!" אמר "היה לך מזל גדול, זה בטוח. אבל אם תשלם לי אלף מלאכי זהב אתן לך משהו יותר טוב מהעצה. אלמד אתך כל הקסמים שניתן ללמוד מהספרים." "לא, תודה" ענה באבו "העצה שנתת לי מספיקה לי לגמרי." "יהיה כך" אמר סיימון אגריקולה "נולד שוטה, חי שוטה, מת שוטה" והלך לו.

